

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
กับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11
The Relationships between Transformational Leadership
and Knowledge Management of School Administrators
the Secondary Educational Service Area Office 11

ปฐมา ชุมศรี¹ | Patama Chumsri

บรรจง เจริญสุข² และ สมคิด นาคขวัญ³

Banjong Jaroensuk and Somkid Nakkwan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 320 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเชื่อมั่น ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่การกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านการแสวงหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ทางบวกกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การจัดการความรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the transformational leadership level the knowledge management level of educational administrators and the relationship between the transformational leadership level and knowledge management level of educational administrators in the Secondary Educational Service Area Office 11. Three hundred and twenty teaching teachers in Surat Thani were included as the sample size of this study. The respond rate of data collection questionnaire was used as the data instrument. Percentage, mean, standard deviation and correlation analysis was used to the statistical analysis, Pearson's test. The results of this study showed that the overall level of the transformational leadership in the Secondary Educational Service Area Office 11 had high level. Regarding each areas of the transformational leadership showed that all areas of the transformational leadership had high level. The sort average levels of transformational leadership areas were the intellectual stimulation. For the knowledge management level showed that the overall level of knowledge management level had high level. Concerning each areas of the knowledge management level for educational administrators showed that all areas of the knowledge management levels had high level. The sort average levels of the knowledge management areas were the knowledge Acquisition. The positive relationship between the

transformational leadership level and knowledge management level of educational administrators in The Secondary Educational Service Area Office 11 was statistically significant level of .05.

Keywords : transformational leadership, knowledge management, school administrators, the Secondary Educational Service Area Office 11

บทนำ

บริบทของโลกในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาสังคมไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง มีผลกระทบเชื่อมโยง เพื่อตอบสนองต่อความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น มนุษย์ต้องเอาตัวรอดเพื่อการดำรงชีวิตภายใต้กฎเกณฑ์สังคม ซึ่งแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของคน เพราะความสามารถและศักยภาพทำให้ได้เปรียบในการแข่งขัน ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการตื่นตัวมากขึ้นสู่การปฏิรูปการศึกษาของไทย ทั้งในเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารยุคใหม่มุ่งเน้นเรื่องการปฏิรูปโครงสร้างทางการบริหาร เช่น การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปครู การปฏิรูปการเรียนรู้ในเชิงประจักษ์ของนักเรียน เพื่อเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษารวมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมสากล จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญยิ่ง คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง สมถวิล ชูทรัพย์ (2550 : 1-2) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษามีคุณลักษณะที่สำคัญทั้งในด้านวิชาชีพและด้านส่วนตัวเพื่อจัดดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จากผลการวิจัยและรายงานเกี่ยวกับสภาวะการศึกษาไทย กลับพบว่าอุปสรรคการปฏิรูปการศึกษาของไทยในภาคปฏิบัติ คือการขาดภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและมีวิสัยทัศน์ที่จะปฏิรูปการศึกษา โดยรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการศึกษามีปัญหาหลายอย่าง เช่น ด้อยประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ผู้บริหารขาดทักษะความรู้และการบริหาร ไม่มีการจัดการความรู้ในองค์กร ประสิทธิภาพ

ในการบริหารจัดการยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับผู้บริหารยังไม่ทั่วถึง ทั้งนี้ผลการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน และภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การ (คมกฤษ ลิ้มสวัสดิ์, 2552 : 1-2) จากสภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีความต้องการด้านต่างๆ แตกต่างกันโดยเฉพาะผู้บริหารที่ยังขาดคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ปัญหาสืบเนื่องมาจากบุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารการศึกษาขาดความรู้และประสบการณ์ทางบริหารและปัญหาเกี่ยวกับการมีผู้รับผิดชอบทางการศึกษาหลายฝ่าย หน้าที่ซ้ำซ้อน ขาดการประสานงานและอำนาจการตัดสินใจทางการบริหารอยู่ที่ผู้บริหารระดับสูง จากการศึกษาและวิจัยทางด้านผู้บริหาร ปัญหาสำคัญ คือผู้บริหารไม่สนใจงานด้านวิชาการ ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำ

การบริหารการศึกษาของประเทศในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการศึกษาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบันคือ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีทำงาน สามารถแปลงแนวคิดกลยุทธ์ ให้เป็นแผนปฏิบัติงานและเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนอยู่เสมอ (คนอง ศรีสรณ์, 2552 : 2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จึงมีความสำคัญในแง่มุ่งของการส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จากแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ทางการบริหาร ต้องได้รับการพัฒนาตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดผลเชิงประจักษ์ ผนวกกับการฝึกอบรม พัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับ

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาสมรรถนะของบุคคล โดยมีกระบวนการในการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ใน

ตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กร สามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อการศึกษา (คันสนีย์ จะสุวรรณ์, 2550 : 23) หากแต่การจัดการความรู้ต้องอาศัยผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการผลักดันองค์การให้เกิดการจัดการความรู้ สอดคล้องตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา (educational reform) ว่าด้วยการพัฒนาการศึกษาให้ทัดเทียมสากล เข้าสู่ยุคข่าวสารฐานความรู้ การจัดการความรู้เพื่อให้องค์การเกิดประสิทธิผล ความรู้จึงมีอำนาจ (knowledge is power) ผูกพันอยู่กับงานหรือกิจกรรมของบุคคล และองค์การ ความรู้ต้องใช้ในการงานและสร้างขึ้น โดยผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และเปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ร่วมกันได้ การจัดการความรู้ ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ และการถ่ายทอดความรู้และใช้ประโยชน์ ดังนั้นภารกิจของผู้บริหารยุคใหม่ จึงมีผลต่อคุณภาพการบริหารทุกด้านนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้เป็นศาสตร์ที่หลายองค์การตื่นตัวและนำมาใช้เพื่อการพัฒนา เพิ่มพูนศักยภาพทางการบริหารซึ่งผู้บริหารต้องจัดกระบวนการ การจัดการความรู้ให้เป็นพลังขับเคลื่อน เป็นกลยุทธ์จำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาประเทศ จึงเป็นภารกิจของผู้บริหารยุคใหม่สร้างพฤติกรรมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงควบคู่กับการจัดการความรู้จะส่งเสริมให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารอันจะก่อประโยชน์ต่อการศึกษาของชาติและคุณภาพของคนในชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11

2. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยทำให้ทราบระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเอง ให้สามารถส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดถึงเป็นพื้นฐานความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ด้าน คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางเชาวน์ปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล กับการจัดการความรู้ 4 ด้าน คือ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ และการถ่ายทอดความรู้และใช้ประโยชน์

ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรได้แก่ ครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีจำนวน 44 โรงเรียน จำนวน 1,884 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 320 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970 : 607-610 อ้างถึงใน พิสนุ พงศ์ศรี, 2550 : 109) และกำหนดผู้ให้ข้อมูล โดยการสุ่มอย่างง่ายแบบสัดส่วน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การสร้างอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นเขว่นปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ตัวแปรตาม คือ การจัดการความรู้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ การถ่ายทอดความรู้และใช้ประโยชน์

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามตามขั้นตอน โดยศึกษาหาความรู้พื้นฐาน กำหนดเป็นนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายขั้นตอนของระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ปรับปรุง นำแบบสอบถามที่ปรับแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค จัดพิมพ์แบบสอบถามนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยแบ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยการจัดการความรู้ ออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ และด้านการถ่ายทอดความรู้และใช้ประโยชน์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความร่วมมือสถานศึกษาเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากครูปฏิบัติหน้าที่การสอนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บด้วยตนเองจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามกำหนดเวลาที่นัดหมายไว้
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบ 320 ฉบับ จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS หาค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ 3 ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ 4 หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยหาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D = .65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

1.1 การกระตุ้นทางปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D = .64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานหาแนวทางวิธีการใหม่ๆ มาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D = .65) ผู้บริหารให้กำลังใจผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.93$, S.D = .80) ผู้บริหารเปิดโอกาส

ให้ผู้ร่วมงานใช้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.75$, $S.D. = .87$) ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานใช้ข้อมูลหลักฐานในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.87$, $S.D. = .69$) ผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหาวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.84$, $S.D. = .78$) ผู้บริหารแสดงให้ผู้ร่วมงานเชื่อมั่นว่าสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X} = 3.84$, $S.D. = .74$) ผู้บริหารชี้แจงให้ผู้ร่วมงานทราบถึงปัญหาของการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.82$, $S.D. = .71$) ผู้บริหารเปิดโอกาสสนับสนุนผู้ร่วมงานให้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ($\bar{X} = 3.75$, $S.D. = .87$)

1.2 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, $S.D. = .65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ผู้บริหารแสดงความชื่นชมและยกย่องในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 4.05$, $S.D. = .77$) ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.97$, $S.D. = .68$) ผู้บริหารให้โอกาสผู้ร่วมงานได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตามความต้องการ ผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือ ผู้ชี้แนะ การทำงานแก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.90$, $S.D. = .75$) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.85$, $S.D. = .79$) ผู้บริหารให้ความสนใจและเอาใจใส่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.82$, $S.D. = .90$) ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 3.79$, $S.D. = .84$) และผู้บริหารมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.74$, $S.D. = .86$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) .56 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการแสวงหาความรู้ และด้านการจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ตามลำดับ

2.1 ด้านการแสวงหาความรู้ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา

มีการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, $S.D = .60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.14$, $S.D = .68$) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรอื่นๆ เพื่อนำข้อมูล ความรู้ และแนวคิดต่างๆ มาพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.07$, $S.D = .69$) ติดตามข่าวสาร และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.04$, $S.D = .71$) ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจให้ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ($\bar{X} = 4.03$, $S.D = .76$) วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.93$, $S.D = .75$) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้โดยการประชุม อบรม สัมมนา แสดงผลงาน เสนอ best practice และการปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.93$, $S.D = .84$) กำหนดการประเมินผลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับความรู้ที่สถานศึกษาจำเป็นต้องมี ($\bar{X} = 3.88$, $S.D = .74$) วิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าประสงค์ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.85$, $S.D = .84$) มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเพื่อปรับปรุงผลงาน และสร้างให้เกิดความคิดใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.85$, $S.D = .83$)

2.2 ด้านการจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $S.D = .59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ จัดทำเอกสาร ความรู้ หลักการและกระบวนการใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น เอกสาร หลักสูตร คู่มือการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.99$, $S.D = .69$) มีบันทึกและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.91$, $S.D = .69$) มีบรรยากาศการแสดงความคิดเห็นและการระดมความคิด เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.91$, $S.D = .85$) กำหนดแผนผังกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.90$, $S.D = .74$) ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ และแบ่งปันความรู้ให้ทั่วถึงทั้งสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.89$, $S.D = .77$) รวบรวมและสร้างระบบฐานข้อมูลหรือความรู้ที่สามารถค้นหาและนำไปใช้

ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.87$, $S.D = .80$) บุคลากรทราบถึงวิธีการใช้ข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่เก็บบันทึกไว้ในฐานข้อมูล ($\bar{X} = 3.74$, $S.D = .79$) และรวบรวมและสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกันเพื่อสร้างความรู้ใหม่ ($\bar{X} = 3.78$, $S.D = .82$)

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.862$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์กับการสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างแรงบันดาลใจกับความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจกับด้านการกระตุ้นทางปัญญา การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์กับความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์กับด้านการกระตุ้นทางปัญญา

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 มีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารได้รับการพัฒนาศักยภาพตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อในระดับสูง การอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว การขับเคลื่อนองค์การสู่ความสำเร็จได้โดยไม่มีขีดจำกัดเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารยุคใหม่และผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการบริหาร

ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผล ล้วนต้องอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของแบสส์ (Bass, 2003 : 153) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่แสดงความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การและสิ่งแวดล้อมภายในองค์การ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เช่น การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ การอบรมสัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ บริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารยุคใหม่ยุคโลกาภิวัตน์จะต้องปรับและพัฒนาตนเองให้สามารถบริหารให้องค์การมีการเปลี่ยนแปลงและทำงานให้สอดคล้องเข้ากับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 2-3) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมถวิล ชูทรัพย์ (2550 : 1-2) โดยผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน และภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้ตามเชื่อถือ ยอมรับ ศรัทธา ยกย่องและรักดี และผู้นำยังกระตุ้นให้ผู้ตามทำงานได้มากกว่าปกติ เป็นผู้สนใจให้บุคคลปฏิบัติงานเกินกว่าความคาดหวังปกติ มุ่งไปที่ภารกิจงานอย่างกว้างๆ ด้วยความสนใจที่เกิดขึ้นภายในตน มุ่งการบรรลุความต้องการในระดับสูงมากกว่าในระดับต่ำ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยงานสามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการวิจัยของทิพย์รัตน์ อติวัฒน์ชัย (2550 : 56) โดยผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้ องค์กรควรมีสถานที่ เครื่องมือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

มากที่สุด จึงจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะเอื้อให้องค์กรเกิดการเรียนรู้มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ และด้านการถ่ายทอดความรู้และใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารที่มีกระบวนการจัดการความรู้ และถ่ายทอดความรู้ให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นปัจจัยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการความรู้ภายในหน่วยงาน การจัดการความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่สถานศึกษา สถาบัน การศึกษา หน่วยงานราชการ ให้ความสำคัญเพราะเชื่อว่าช่วยแก้ปัญหา พัฒนาคน และหน่วยงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (2004 : 59) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความรู้ ทักษะทางบริหาร จะมีคุณสมบัติและ ความสามารถในการสื่อสาร มีวิสัยทัศน์ความรู้และวัฒนธรรมองค์การไปสู่ที่ม องค์กรที่มีประสิทธิภาพ และสิ่งที่จะขาดไม่ได้ ต้องสร้างความศรัทธา ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 11 มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน โดยเฉพาะความสัมพันธ์กัน ด้านการกระตุ้นทางปัญญากับการแสวงหาความรู้มีความสัมพันธ์กัน แต่อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดการ จัดการความรู้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรแก้ว อีระเดชากุล (2550 : 2-3) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จในการ บริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ การให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและความจริงจังในการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์รัตน์ อติวัฒน์ชัย (2550 : 96) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำที่มีผลต่อความพึงพอใจในการ ทำงานของครูในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของครูและความพึงพอใจในการทำงานของครูที่มีต่อผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงกว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลเลียม สตีเยร์และเทอร์บอร์ก (William; Steers; & Terborg. 1995 : 319-333) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำของโรงเรียนในโรงเรียน 89 แห่ง ในประเทศสิงคโปร์ พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การพฤติกรรมกลุ่มและความพึงพอใจในการทำงานของครูผู้นำโรงเรียน และส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนจากการวิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสังเกตคือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกทุกด้าน แต่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ การตอบแบบสอบถามของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกัน ทำให้ค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังคงสัมพันธ์กัน ฉะนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านความสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านการกระตุ้นทางปัญญา กับ การแสวงหาความรู้ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญต่อการจัดการความรู้ โดยเฉพาะด้านการกระตุ้นทางปัญญาที่ควรส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานแสวงหาความรู้ หรือหาแนวทางวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา สนับสนุนให้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารในอนาคต ควรมีกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา ส่งเสริมผู้บริหารให้มีทักษะการจัดการความรู้ควบคู่กัน เพราะการบริหารงานในสถานศึกษาจะต้องปรับตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ยืดหยุ่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย

2. ด้านการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการ

เปลี่ยนแปลง ควรมีคุณสมบัติและความสามารถในการสื่อสาร วิสัยทัศน์กว้างไกล สร้างทัศนคติด้านบวกให้กับสมาชิกในองค์กร 4 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การใช้การถ่ายทอดความรู้และใช้ประโยชน์และการจัดเก็บความรู้และการค้นคืนความรู้ เพื่อช่วยเสริมให้คนเหล่านั้นเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและนำพองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการจัดการเรียนรู้ที่ดี อันเกิดจากผู้บริหารของแต่ละองค์กร

3. สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในฐานะกำกับ ดูแล สถานศึกษา ในสังกัด ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร ให้มีโครงการอบรมครูแกนนำ ในด้านภาวะผู้นำ การจัดการความรู้แก่ครู โดยกำหนดเป็นนโยบายที่สถานศึกษา ต้องปฏิบัติในการเพิ่มพูนครูแกนนำให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้น และใน ส่วนของผู้บริหารควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหาร ใน หัวข้อการพัฒนาสมรรถนะ คุณธรรมนำความรู้ การนิเทศและติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านปัจจัยอื่นๆ ร่วมกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง เช่น บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ภาวะผู้นำของ นักเรียนในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา บทบาทของ ผู้ปกครองเครือข่าย เป็นต้น ที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา

2. ควรทำการศึกษาในปัจจุบันหรือตัวแปรต้น หรือตัวแปรพยากรณ์อื่นๆ เพิ่มเติม และที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ ร่วมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เช่น การดำเนินงานบริหารจัดการ โครงสร้างองค์กร ระบบองค์การ บรรยากาศ การทำงาน ความมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการสร้าง และสานวิสัยทัศน์ ด้านความคิด ความเข้าใจเชิงระบบ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- คมกฤษ ลิ่มสวัสดิ์. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาประเภทที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- คนอง ศรีสรณ์. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ฉัตรแก้ว ธีระเดชากุล. (2550). **การบริหารการจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิสนุ พองศรี. (2550). **การวิจัยทางการศึกษา**. สุราษฎร์ธานี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทิพย์รัตน์ อติวัฒน์ชัย. (2550). **การจัดการความรู้ในวิทยาลัยบัณฑิตศึกษา การจัดการมหาวิทยาลัยขอนแก่น**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คันสนีย์ จะสุวรรณ. (2550). **การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมถวิล ชูทรัพย์. (2550). **การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- Bass, B. M. & Brance, A. (2003). **Manual for the Multifactor Leadership Questionnaire**. Palo Alto, California : Consulting Psychologists Press.
- Senge, P. M. (2004). **School That Learn**. New York : Doubleday.
- William, L. K. ; Steers, R. M. & Terborg, J. R. (1995). **The Effects of Transformational Leadership on Teacher Attitudes and Student Performance in Singapore**. New York : Oxford University Press.